

Därför skadar toppkapning träd

Lär dig varför toppkapning inte är en acceptabel beskärningsteknik, och läs mer om vilka beskärningsalternativ som rekommenderas.

Toppkapning är kanske den mest kända typen av felaktig beskärning. Trots att de skadliga effekterna av den här företeelsen har behandlats i litteratur och seminarier i över 25 år är det fortfarande vanligt att toppkapning utförs.

Vad innebär toppkapning?

Toppkapning innebär att trädets topp och/eller grenar utan hänsyn till trädets naturliga form kapas till stumpar eller att sidogrenar kapas så mycket att de inte är stora nog att anta den roll de är tänkta att ha. Andra namn på toppkapning är "reduktion," och "stympling"

Toppkapning används ofta för att minska storleken på ett träd. En husägare kanske tycker att ett träd har blivit för stort för tomten, eller att höga träd utgör en oacceptabel risk. Men toppkapning är ingen lämplig metod för att minska höjden på ett träd och minskar framför allt inte framtida risker. Det är istället så att toppkapning ökar riskerna på sikt.

Toppkapning stressar träd

Toppkapning kan innebära att 50 till 100 procent av trädets lövbärande krona avlägsnas. Man kan säga att löven är trädets matfabrik. Tar du bort dem kan det hända att du svälter trädet och trädet tvingas till att starta olika överlevnadsmekanismer. Sovande knoppar aktiveras och framtvingar snabb tillväxt av flera skott under varje snitt. Löven som kommer på dessa skott blir ofta ovanligt stora eftersom trädet måste tvinga fram tillräckligt stor lövyta på kort tid. Om trädet inte har lagrat de energireserver som behövs för detta kommer det att bli ordentligt försvagat och kan dö.

Ett stressat träd med stora, öppna beskärningssår är också mer sårbart för insekts- och sjukdomsangrepp. Trädet kanske inte har tillräckligt med energi för att kemiskt skydda såren mot angreppen, och faktum är att vissa insekter attraheras av savens lukt.

Toppkapning leder till röta

Ett korrekt utförd beskärningssnitt läggs strax utanför grenkragen, där grenen går ut från stammen. Trädet är rent biologiskt rustat för att stänga ett sådant sår, förutsatt att trädet är tillräckligt friskt och att såret inte är för stort. Snitt som läggs t.ex. längs en gren, mellan två sidogrenar, skapar stora sår som trädet kanske inte kan stänga.

Den blottade vävnaden kan börja förmultna. Normalt sett skärmas delar av den förmultnande vävnaden av, men få träd kan uppbåda ett skydd mot det flertal allvarliga sår toppkapning orsakar. Dörren står vidöppen för förmultningsorganismer som sedan kan färdas genom grenarna.

Toppkapning kan leda till solskador

Grenar i trädets krona producerar tusentals löv för att fånga upp solljus. När löven avlägsnas utsätts återstående grenar och stammen plötsligt för höga nivåer av ljus och hetta. Det här kan leda till solskador på vävnad under barken, vilket kan leda till kräftangrepp, sprucken bark och att vissa grenar dör.

Toppkapning kan leda till oacceptabla risker

De överlevnadsmekanismer som får ett träd att producera flera skott under varje toppningsnitt sker på stor bekostnad för trädet. De här skotten utvecklas från skott som ligger nära de gamla grenarnas yta. Till skillnad från vanliga grenar som utvecklas i en ficka av överlappande vedvävnad, sitter de här skotten bara i de allra yttersta lagren av huvudgrenarna där de har en mycket svag förankring.

Nya skott utvecklas i riklig mängd till följd av en toppkapning.

De nya skotten växer snabbt, hos vissa arter så mycket som 2-3 m på ett år. På grund av sin svaga förankring i trädets stam går de nya skotten lätt sönder, särskilt vid blåsiga eller isiga väderförhållanden. Även om den ursprungliga målsättningen var att minimera risken genom att minska höjden, så har risken för att grenar bryts nu istället ökat.

Toppkapning gör träden fula

Trädets naturliga grenstruktur är ett biologiskt under. Träd antar en uppsjö av former och klädnader, alla med det syfte att rikta sina löv mot solen. Toppkapning avlägsnar grenarnas ändrar så att endast fula stumpar återstår. Toppkapning förstör trädets naturliga form. På vinterhalvåret då trädet står utan löv ser ett toppat träd vanställt och stympat ut. Under sommarhalvåret då trädet har löv bildar dessa en kompakt boll och trädet saknar helt sin enkla elegans. Ett träd som har toppkapats kan aldrig till fullo återfå sin naturliga form.

Toppkapning är att kapa grenar till stumpar eller att inte låta sidogrenar förbli tillräckligt stora för att upprätthålla det som återstår av grenen.

En stump lämnar dörren öppen för röta.

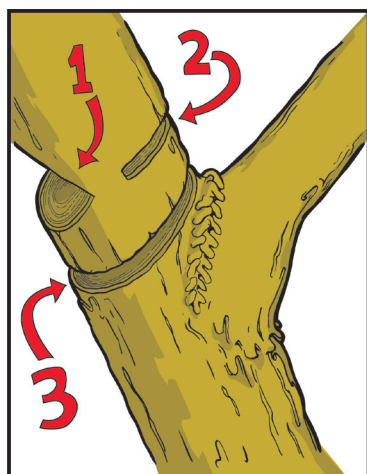
Toppkapning är dyrt

Kostnaden för att toppkapa ett träd är inte bara begränsad till kostnaden för arbetet. En del av toppkapningens dolda kostnader omfattar:

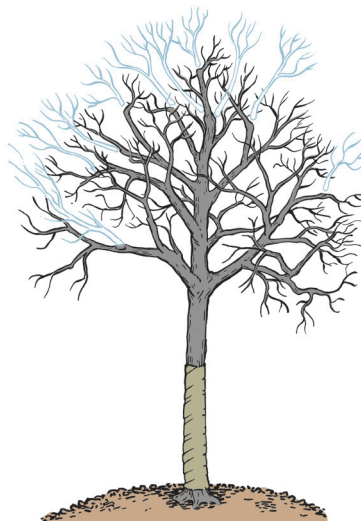
- Ökade underhållskostnader. Om trädet överlever kommer troligen korrigerande beskärning att behövas inom några år (t.ex. kronreduktion eller reparationer efter stormskador). Om trädet dör måste det avlägsnas.
- Ökad risk för skadeståndsansvar. Toppkapade träd kan utgöra en oacceptabelt hög risk.

Alternativ till toppning

Ibland måste ett träd reduceras i höjd eller vidd, exempelvis för att bereda plats för ledningar. Den finns rekommenderade tekniker för att göra detta, så kallad kronreduktion. Små grenar bör tas bort från basen. Om en större gren måste kortas bör den skäras ner till en sidogren som är tillräckligt stor (minst en tredjedel av diametern på den gren som tas bort) för att ta över den slutliga rollen. Den här metoden för att reducera grenar hjälper till att bevara trädets naturliga form. Men om reduktionen istället utförs med stora snitt kanske trädet inte klarar att stänga och avgränsa såren. Ibland är den bästa lösningen att avlägsna trädet och ersätta det med en art som är bättre lämpad för platsen. Tänk på att alltid anlita en certifierad arborist när beskärning av träd ska genomföras!

Korrekt grenreduktion bevarar den naturliga formen.

Korrekt grenreduktion bevarar den naturliga formen.

Den här broschyren ingår i en serie publicerad av International Society of Arboriculture (ISA) som en del i deras program för konsumentinformation. Kanske kan någon av följande titlar i serien vara av intresse för dig:

Undvik konflikter mellan träd och ledningar

Undvik skador på träd vid byggnadsarbete

Fördelarna med träd

Köpa träd av hög kvalitet

Problem med insekter och sjukdomar

Skötsel av uppvuxna träd

Plantering av nya träd

Plantvård

Rätt teknik med mulch

Beskärning av uppvuxna träd
Identifiera riskträd

Hantering av träd som skadats på byggen

Val och placering av träd

Träd och gräsytor Träd ger mervärde

Varför du ska anlita en arborist
Varför toppning skadar träd

©2011 (1998, 2004) International Society of Arboriculture.

Framtaget av International Society of Arboriculture (ISA), en organisation utan vinstsyfte som stödjer forskning kring trädvård runt om i världen och som ägnar sig åt att sköta och bevara skugg- och prydnadsträd. Om du vill ha mer information, kontakta: ISA, P.O. Box 3129, Champaign, IL 61826-3129, USA.

